

Litchi chinensis (Liči čínské)

synonyma: *Corvinia litschi*, *Euphoria didyma*, *Euphoria litchi*, *Euphoria sinensis*, L. var. *euspontanea*, *Nephelium chinense*, *Nephelium litchi*, *Scytalia chinensis*

čeleď: Sapindaceae

oblasti: Filipíny, J Čína, Jáva, Nová Guinea

Roste v Číně a jihovýchodní Asii v podobě stálezeleného stromy s rozložitou korunou. Dožívá se údajně až 1000let. Dorůstá v sadech výšky 6 - 10 (v přírodě i 20 - 30)m a šířky 3 - 4,5m. Větve jsou bíle kropenaté. Listy jsou sudě zpeřené, dlouhé 12 - 15 (i 24)cm, tvořené z 4 - 10 lístků, řapíky jsou dlouhé 1,2 - 7cm, vlastní lístky jsou kopinaté, zašpičatělé, lesklé, mírně kožovité, tmavě zelené, v mládí červené nebo žluté, dlouhé 6 - 10 (i 15)cm, široké 2 - 4cm, báze může být mírně zkosená, spodní strana přitiskle ochlupená a řapíčky dlouhé 3 - 6mm. Květenstvím je vrcholový nebo úžlabní okolík velikosti až 70cm, vlastní květy jsou zeleně bílé či nažloutlé a samosprašné. Plodem je červeně růžová peckovice velikosti jahody (2 - 4cm) a díky svým výstupkům se jí i hodně podobná, slupka je ve zralosti křehká, obsahuje bílou sklovitou tuhou jedlou dužinu chuti hroznového vína s eliptickým tmavým semenem délky 2cm a šířky 1 - 1,5cm. Existují vnitrodruhové taxony:

- 'Ah Neong Hai' - pozdní nepravidelná sklizeň, velké plody i semena
- 'Bah Lup' - střední až pozdní, velké plody
- 'Brewster' - velké listy; 10 - 20tičetný trs, velké procento dužiny; potřebuje chladnou zimu
- 'Calcutta Late' - výška do 7m; pozdní, velké plody
- subsp. *chinensis* - výška do 35m při průměru kmene do 1m; větve šedohnědé, v mládí ochlupené, široké 2,5 - 3,5mm; listy tvoří 2 - 5 párů lístků, řapíky široké až 1mm, vlastní lístky mají 3 - 8mm řapíčky, tvar eliptický či obvejčitý, mohou být kožovité, tuhé, dlouhé 3 - 16cm, široké 1,8 - 4cm; květenství dlouhé 15 - 30cm, vrcholíčky mají 5mm stopku a jsou 5 - 12tičetné, vlastní květy mají 2 - 4mm stopku, kalich 4 - 5tičetný délky 1,5mm, šířky 2mm, 6 - 10 tyčinek; plody červené až nafialovělé, dlouhé 3,5cm a široké 3cm, špičatě bradavičnaté
- 'Chong Yun Hong' - střední, nízká plodnost, plody velké s velkými semeny, povrch růžovofialový
- 'Early Large Red' - listy tvoří 3 páry lístků o délce 13cm a šířce 4cm; velké plody s vysokým podílem dužiny
- 'Early Seedless' - listy mají 3 - 4 páry lístků o délce 13cm a šířce 4cm; plody červené, dužina béžová
- 'Fay Zee Siu' - velké plody
- 'Floridian' - plody zpravidla samostatné a velké
- 'Groff' - listy mají 2 - 3 páry lístků; pozdní, plody růžové, velké
- 'Haak Yip' - listy mají 2 - 3 páry lístků délky 14cm a šířky 5,5cm; plodenství 15 - 20tičetné, plody velké s vysokým podílem dužiny
- 'Heong Lai' - střední až pozdní, malé semeno
- subsp. *javensis* - větve v mládí tlusté až 7mm, šedohnědé; listy mají řapíky tloušťky 1,5mm, listy zpeřené, vlastní lístky eliptické, dlouhé 5,5 - 15cm, široké 1,5 - 5cm, mohou být kožovité, báze může být zkosená, žilnatina řídká; květenství délky 12 - 20cm, větve klasovité složené ze svazků, květy mají až 1mm stopku, kalich délky do 1mm, průměru do 2,5mm, 7 - 11ks tyčinek; plody červené až nafialovělé, dlouhé 3,5cm a široké 3cm, špičatě bradavičnaté
- 'Kwa Lok' - plody střední
- 'Kway May Pink' - plody větší, růžové s vysokým podílem dužiny
- 'Kway May Red' - plodenství je 15 - 30tičetné, plody větší s vysokým podílem dužiny
- 'Late Seedless' - listy tvoří 3 páry lístků délky 13,7cm, šířky 5cm; plody velké, červené s béžovou dužinou
- 'Muzaffarpur' - plody červené, velké
- 'No Mai Chee Late' - pozdní, plody zpravidla samostatné, eliptické

- 'No Mai Chee Stadar' - listy mají 2 - 3 páry lístků; plodí střídavě, plody větší
- subsp. philippinensis - Filipíny; Nová Guinea; výška do 35m, průměr kmene do 1,25m; tloušťka mladých větví 1,5 - 3mm v barvě šedé až nažloutlé; listy tvoří 1 - 3 páry lístků, řapíky jsou tlusté 1mm, vlastní lístky mají 0,4 - 1cm řapíčky, tvar eliptický, tuhé, kožovité, dlouhé 7 - 14cm, široké 2,8 - 8cm, žilnatina řidší; květenství dlouhé 6 - 14cm, vrcholíčky mají až 5mm stopku, jsou 5 - 15tičetné, vlastní květy mají 2 - 5mm stopku, kalich 4 - 5tičetný délky 2mm, průměru 2 - 3mm a 6 - 7 tyčinek; plody hustě špičatě bradavičnaté (výška bradaviček až 3mm), délka 2,5 - 3cm, průměr 2 - 2,5cm
- 'Rose Scented' - listy tvoří 3 páry lístků; plody růžové až červené, větší s vysokým podílem dužiny
- 'Sai Kek Zee' - střední, plody mají vláknitou dužinu
- 'Satalhiel' - chutné plody
- 'Seedless Late' - střídavě plodící, veliké plody
- 'Seedless No 2' - střídavá plodnost, plody kuželovité, červené, velké
- 'Seong Sue Wai' - velké listy; plody s vysokým podílem dužiny
- 'Seuey Tung' - plody samostatné
- 'Sum Yee Hong' - sladkokyselé veliké plody
- 'Tim Naan'
- 'Wai Chee' - plody větší, žluté, pozdní; odolný

Rostliny potřebují vlhkou půdu bohatou na živiny a vysokou vzdušnou vlhkost. Doporučuji rosit třeba i 2x denně. Často se stává, že po vyklíčení a vytvoření 1 - 2 páter listů se růst zastaví třeba i na 2 roky.

Množíme semeny, které nechejte asi den zaschnout. Ne déle, rychle ztrácí klíčivost. Poté je zasadte do země 1 - 2cm hluboko a to naležato. Když jim dopřejete vlhkou a dobře prohrátou půdu, ideálně směs rašeliny a písku, semena vyklíčí už do jednoho týdne. Zimuje za teploty 10°C, pro kvetení je lepší vyšší teplota 18°C (krátkodobě snese i 0°C).

<https://www.rostliny.net/>